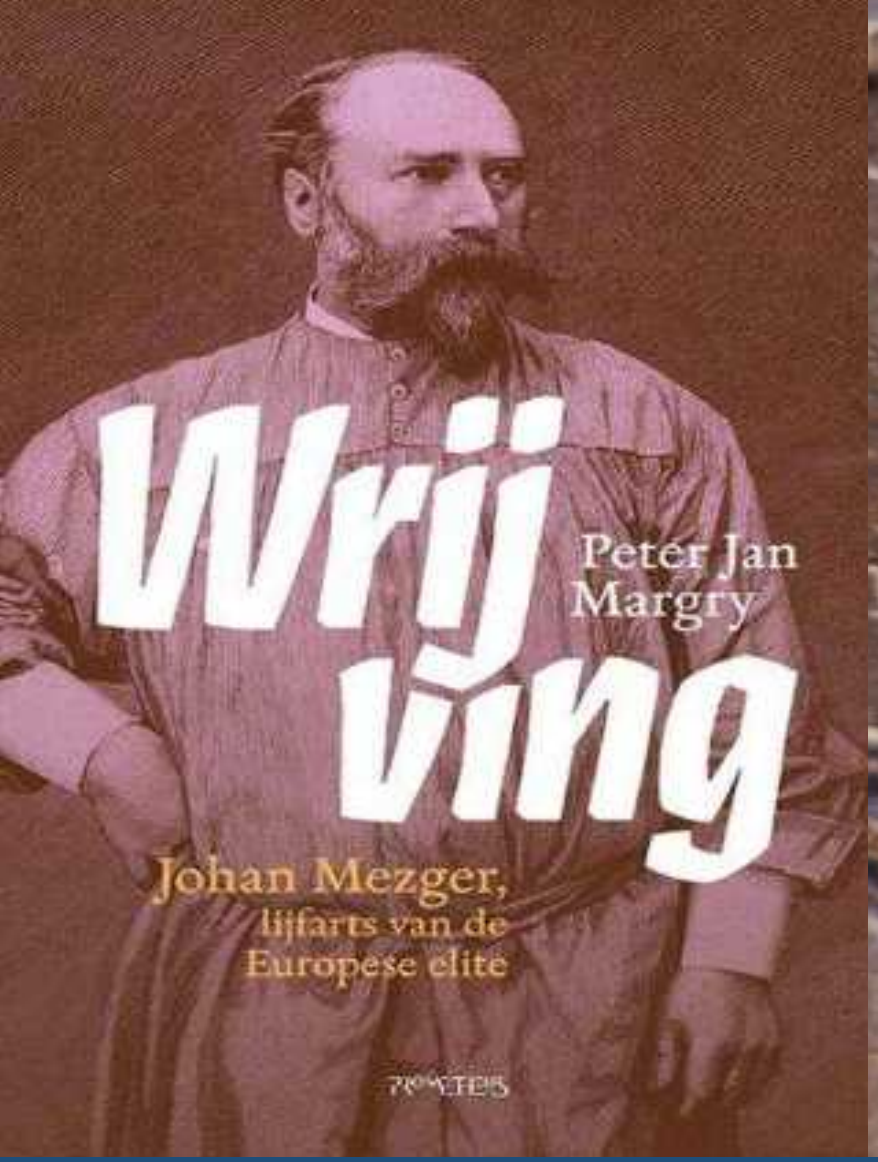
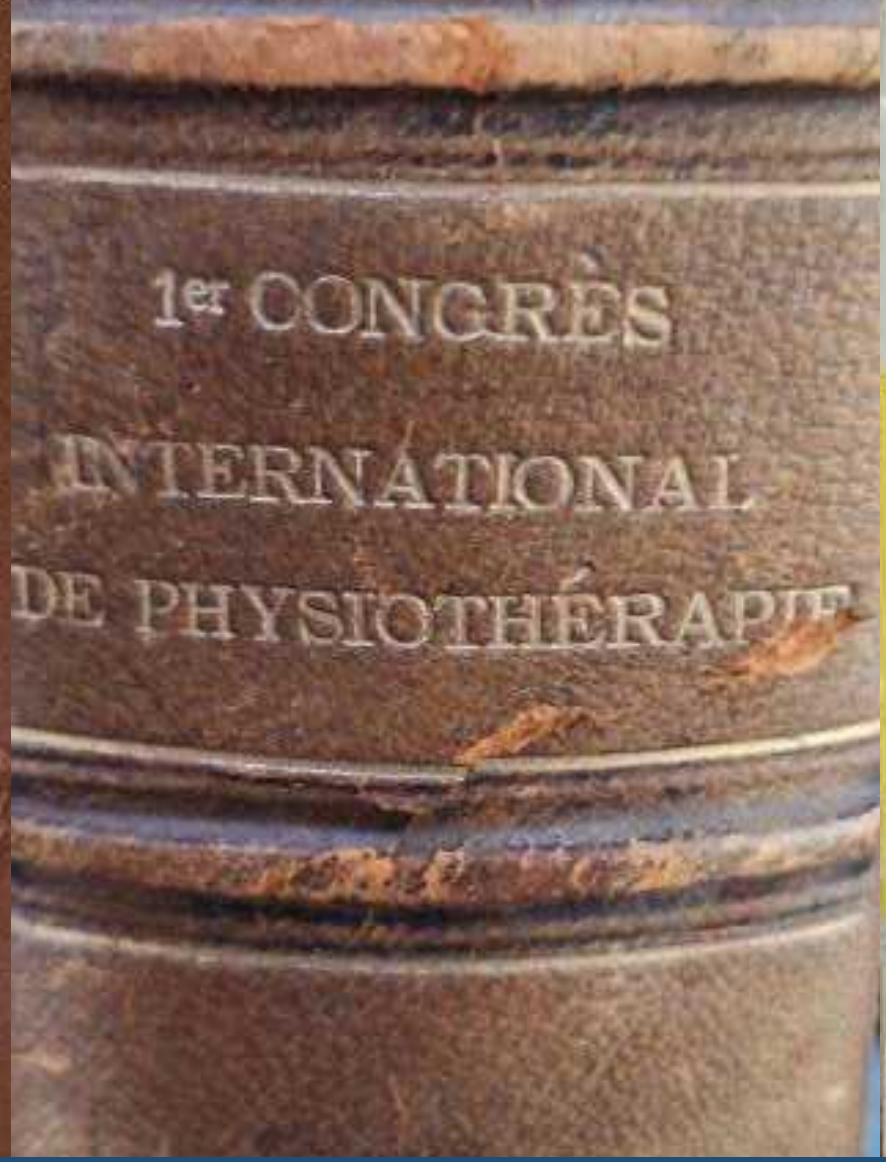

DAG VAN DE FYSIOTHERAPIE GESCHIEDENIS

BOEKBESPREKING - 18 september 2026

Trefpunt Medische Geschiedenis Nederland (Urk)

Biografie Mezger 1e international congres Felix Kersten

Hier zat ooit...

Duitse wrijf- en knijpdokter

Samuel Sarphati nam in 1866 het initiatief voor de bouw van het Amstel Hotel om de stad internationaal op de kaart te zetten. Ondanks alle luxe vielen de bezoekersaantallen de eerste jaren tegen. Dat veranderde met de komst van de praktijk van de vorstelijke knijp- en wrijfdokter Johann Georg Mezger.

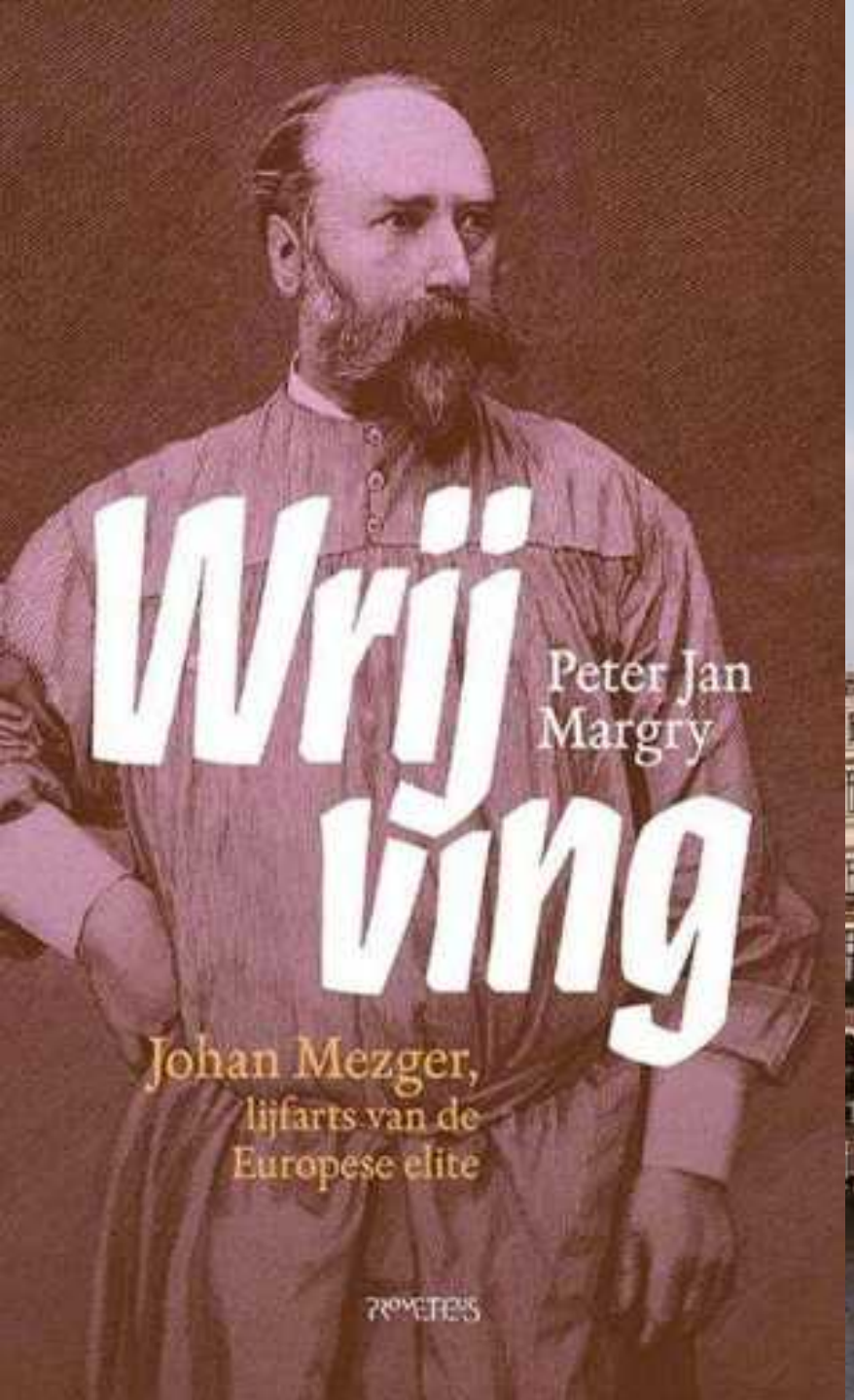
→ **Amstel Hotel op een litho van rond 1870.** BEELD COLLECTIE ATLAS ORBIS MANN

De Libanese zakenman Toufic Aboukhater heeft in 2011 voor 450 miljoen euro van de Amerikaanse bank Morgan Stanley een hotelportefeuille overgenomen met daarin ook het Amstel Hotel. Toen hij het twee

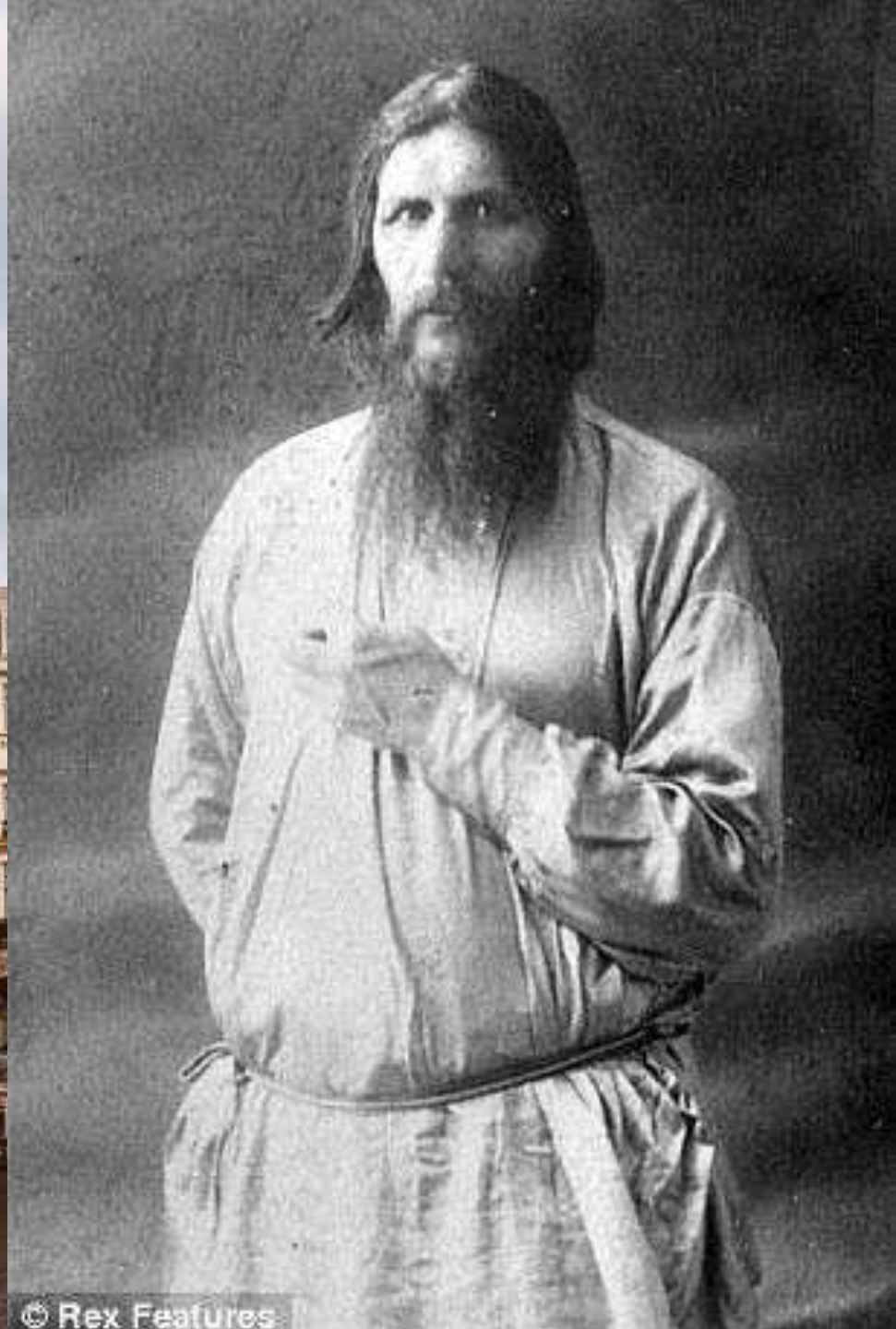
De eerste jaren viel het aantal hotelbezoekers vies tegen. Keerpunt was de komst, in 1870, van Johann Georg Mezger, zoon van een uit Zuid-Duitsland afkomstige Amsterdamse slager, die met een combinatie van massage

Biografieportaal

Wrij
ving
Peter Jan
Margry
Johan Mezger,
lijfarts van de
Europese elite
PROMETHEUS

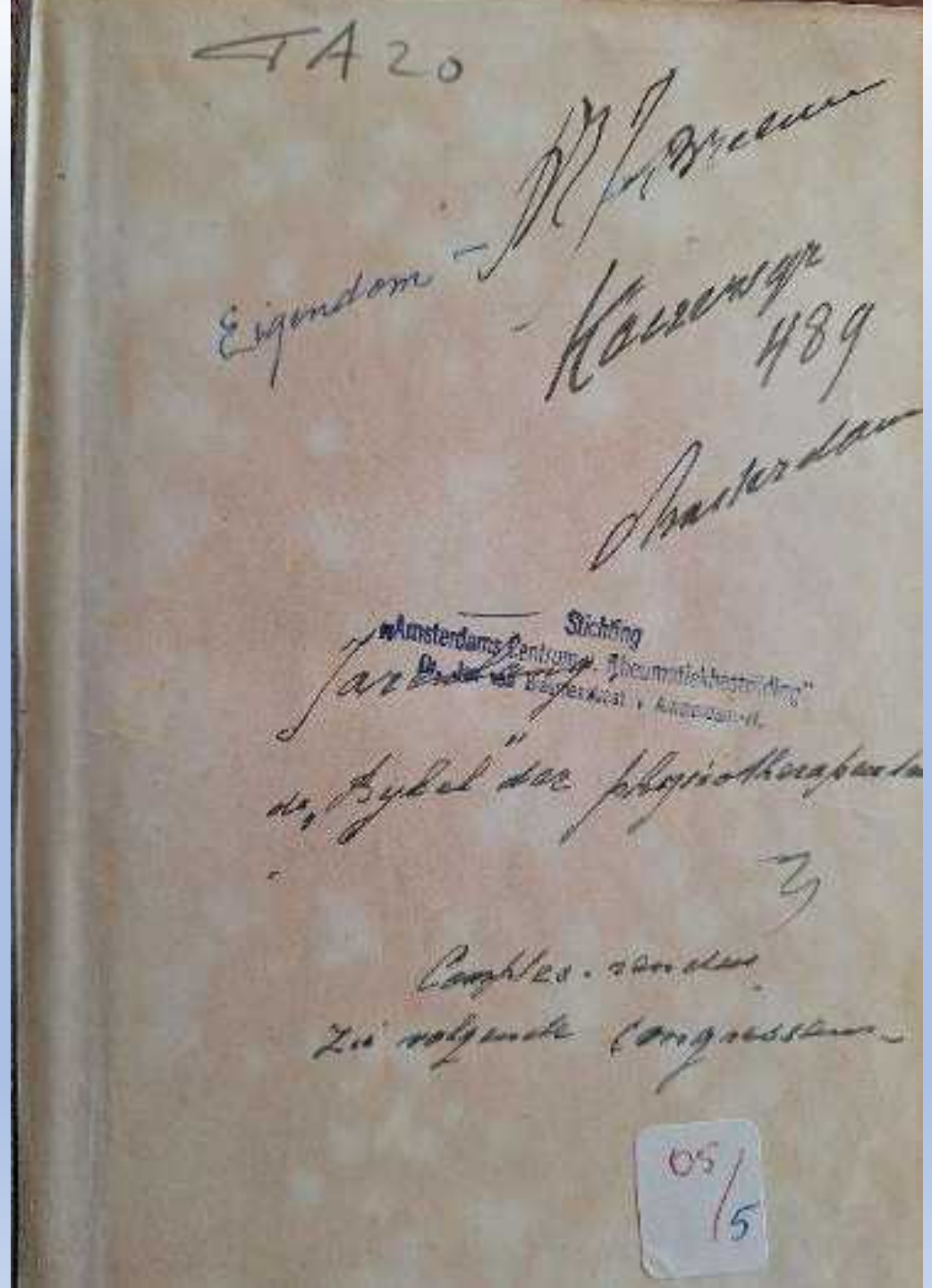

© Rex Features

1er CONGRÈS
INTERNATIONAL
DE PHYSIOTHÉRAPIE

Jan Frans Leonard van Breemen op 34-jarige leeftijd

TA 20
Eigendom
Stichting
Amsterdams Centrum voor Documentatie

1e Congrès International de Physiothérapie

sous le Patronage du Gouvernement et sous la Présidence d'honneur de M. le Baron Maurice van der Bruggen, Ministre de l'Agriculture.

Liége 1905.

LISTE

des

Comités d'organisation et de propagande

et des

Membres adhérents au 9 Août 1905.

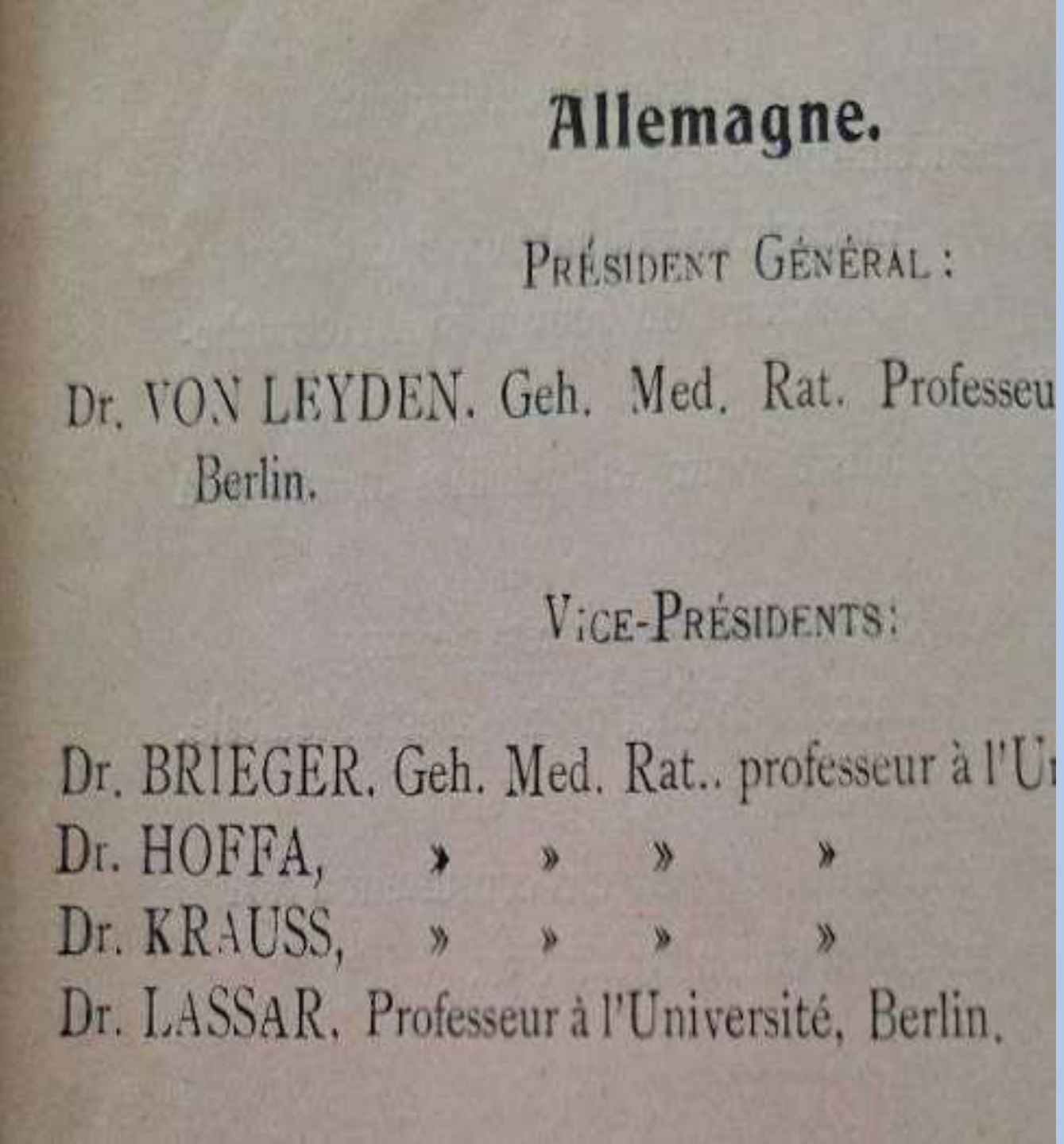
ANVERS.
Imprimerie De Vos & van der Groen, rue des Apôtres, 14.

1905.

Senegalese village, part of the French pavilion at the Exposition Universelle of 1905 in Liège.
Visitors were invited to throw coins which the Senegalese had to dive for (a practice started at the Paris exhibition of 1896).

Allemagne.

PRÉSIDENT GÉNÉRAL :

Dr. VON LEYDEN. Geh. Med. Rat. Professeu
Berlin.

VICE-PRÉSIDENTS:

Dr. BRIEGER. Geh. Med. Rat.. professeur à l'U
Dr. HOFFA, » » » »
Dr. KRAUSS, » » » »
Dr. LASSAR. Professeur à l'Université, Berlin.

Prof. Albert Hoffa was inderdaad aanwezig op het 1e Congrès International de Physiothérapie in 1905 in Luik.

- **Pionier van de massagetherapie**
- **Het 'Hoffa-systeem'**
- **het vetlichaam van Hoffa (Hoffitis)**

Prof. Friedrich Krauss (1858–1936) Op het congres in Luik fungeerde hij, net als Hoffa, als een van de prominente internationale autoriteiten.

- **Wetenschappelijke verbinding:** Zijn rol was voornamelijk het leggen van de wetenschappelijke en fysiologische basis voor fysieke therapieën.

- Waar chirurgen en orthopeden zich richtten op mechanische apparaten en massage, bekeek Krauss de fysiotherapie vanuit de **interne geneeskunde en de klinische fysiologie**.

Dr. HERZOG, Professeur à l'Université, München.
San. R. Dr. JANICKE, Breslau.
Dr. JOACHIMSTHAL, Professeur à l'Université, Berlin.
Dr. P. SUDECK, Hamburg.
Dr. THIEM, Professeur à l'Université, Cottbus.
Dr. TILLMANN, Professeur à l'Université, Cöln.
Dr. H. TILLMANNS, Professeur à l'Université, Leipzig.
Dr. VIERORDT, Professeur à l'Université, Heidelberg.
Dr. VULPIUS, Professeur à l'Université, Heidelberg.
Dr. ZABLUDOWSKY, Professeur à l'Université, directeur de l
clinique de massage, Berlin.

Suède.

Comité.

Présidents d'Hon

Prof. CARL CURMANN, Stockholm.
Dr. GUSTAV ZANDER, Stockholm.

Secrétaire : Dr. Thor. STENI

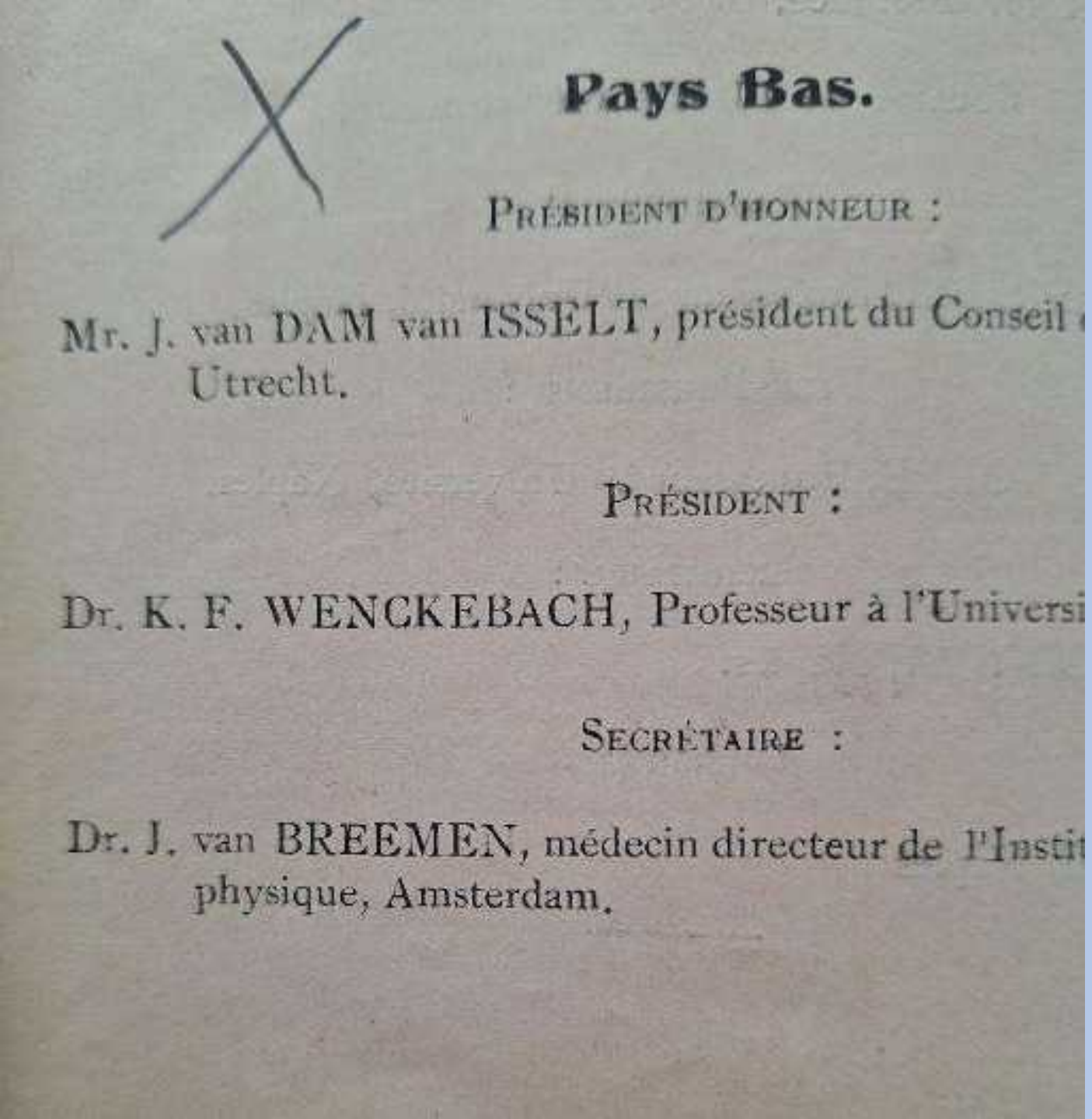
Membres :

Dr. John BERGQVIST, Norrköping.
Dr. Patrick HAGLUND, Stockholm.
Dr. HEVENIUS, Stockholm.
Dr. KRIKORTZ, Stockholm.
Dr. Emil ZANDER, Saltjöbadens.

Prof. G. Joachimsthal (1863–1914)
- **Grondlegger van de functionele diagnostiek**
- **Biologische en fysische fundering**
- **Holistische blik (visie)**

De Duitse chirurg **Paul Sudeck** (1866–1945)
- **Sudeckse dystrofie (of *Morbus Sudeck*)**
- **Complex Regionaal Pijnsyndroom (CRPS)**

Prof. Zabludowski (1850–1925)
- **1e massagekliniek**
- **Fysiologisch onderzoek**
- **De strijd om erkenning**

Pays Bas.

PRÉSIDENT D'HONNEUR :

Mr. J. van DAM van ISSELT, président du Conseil
Utrecht.

PRÉSIDENT :

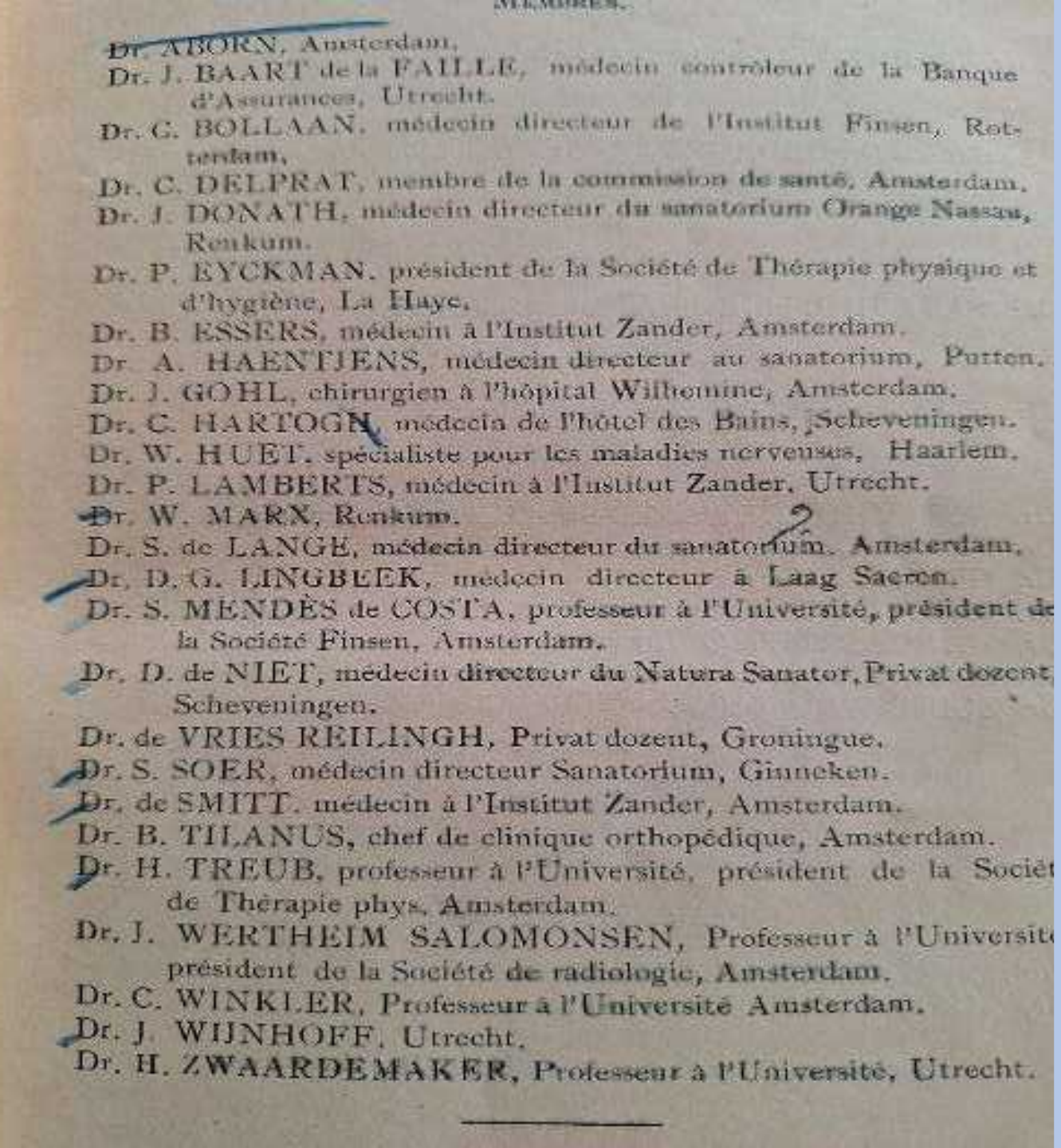
Dr. K. F. WENCKEBACH, Professeur à l'Universi

SECRÉTAIRE :

Dr. J. van BREEMEN, médecin directeur de l'Instit
physique, Amsterdam.

Prof. dr. Karel Frederik Wenckebach (1864–1940) was ten tijde van het congres in 1905 hoogleraar in de Geneeskunde aan Rijksuniversiteit Groningen. Hij is de geschiedenisboeken ingegaan als een van de allergrootste pioniers ter wereld op het gebied van de **cardiologie**. Hij ontdekte onder andere het wereldberoemde 'Wenckebach-blok' (een specifieke hartritmestoornis)

Net als de eerder genoemde professoren was Wenckebach zelf geen fysiotherapeut, maar zijn relatie tot de vroege fysiotherapie en zijn aanwezigheid op het congres in Luik kwamen voort uit een destijds revolutionair medisch inzicht: de introductie van de **actieve bewegingstherapie bij hartpatiënten**.

MEMBRES.

Dr. ABORN, Amsterdam.
Dr. J. BAART de la FAILLE, médecin contrôleur de la Banque d'Assurances, Utrecht.
Dr. G. BOLLAAN, médecin directeur de l'Institut Finsen, Rotterdam.
Dr. C. DELPRAT, membre de la commission de santé, Amsterdam.
Dr. J. DONATH, médecin directeur du sanatorium Orange Nassau, Renkum.
Dr. P. EYCKMAN, président de la Société de Thérapie physique et d'hygiène, La Haye.
Dr. B. ESSERS, médecin à l'Institut Zander, Amsterdam.
Dr. A. HAENTJENS, médecin directeur au sanatorium, Putten.
Dr. J. GOHL, chirurgien à l'hôpital Wilhemine, Amsterdam.
Dr. C. HARTOGH, médecin de l'hôtel des Bains, Scheveningen.
Dr. W. HUET, spécialiste pour les maladies nerveuses, Haarlem.
Dr. P. LAMBERTS, médecin à l'Institut Zander, Utrecht.
Dr. W. MARX, Renkum.
Dr. S. de LANGE, médecin directeur du sanatorium, Amsterdam.
Dr. D. G. LINGBEEK, médecin directeur à Laag Soeren.
Dr. S. MENDÈS de COSTA, professeur à l'Université, président de la Société Finsen, Amsterdam.
Dr. D. de NIET, médecin directeur du Natura Sanator, Privat dozent, Scheveningen.
Dr. de VRIES REILINGH, Privat dozent, Groningue.
Dr. S. SOER, médecin directeur Sanatorium, Ginneken.
Dr. de SMITT, médecin à l'Institut Zander, Amsterdam.
Dr. B. TILANUS, chef de clinique orthopédique, Amsterdam.
Dr. H. TREUB, professeur à l'Université, président de la Société de Thérapie phys, Amsterdam.
Dr. J. WERTHEIM SALOMONSEN, Professeur à l'Université, président de la Société de radiologie, Amsterdam.
Dr. C. WINKLER, Professeur à l'Université Amsterdam.
Dr. J. WIJNHOFF, Utrecht.
Dr. H. ZWAARDEMAKER, Professeur à l'Université, Utrecht.

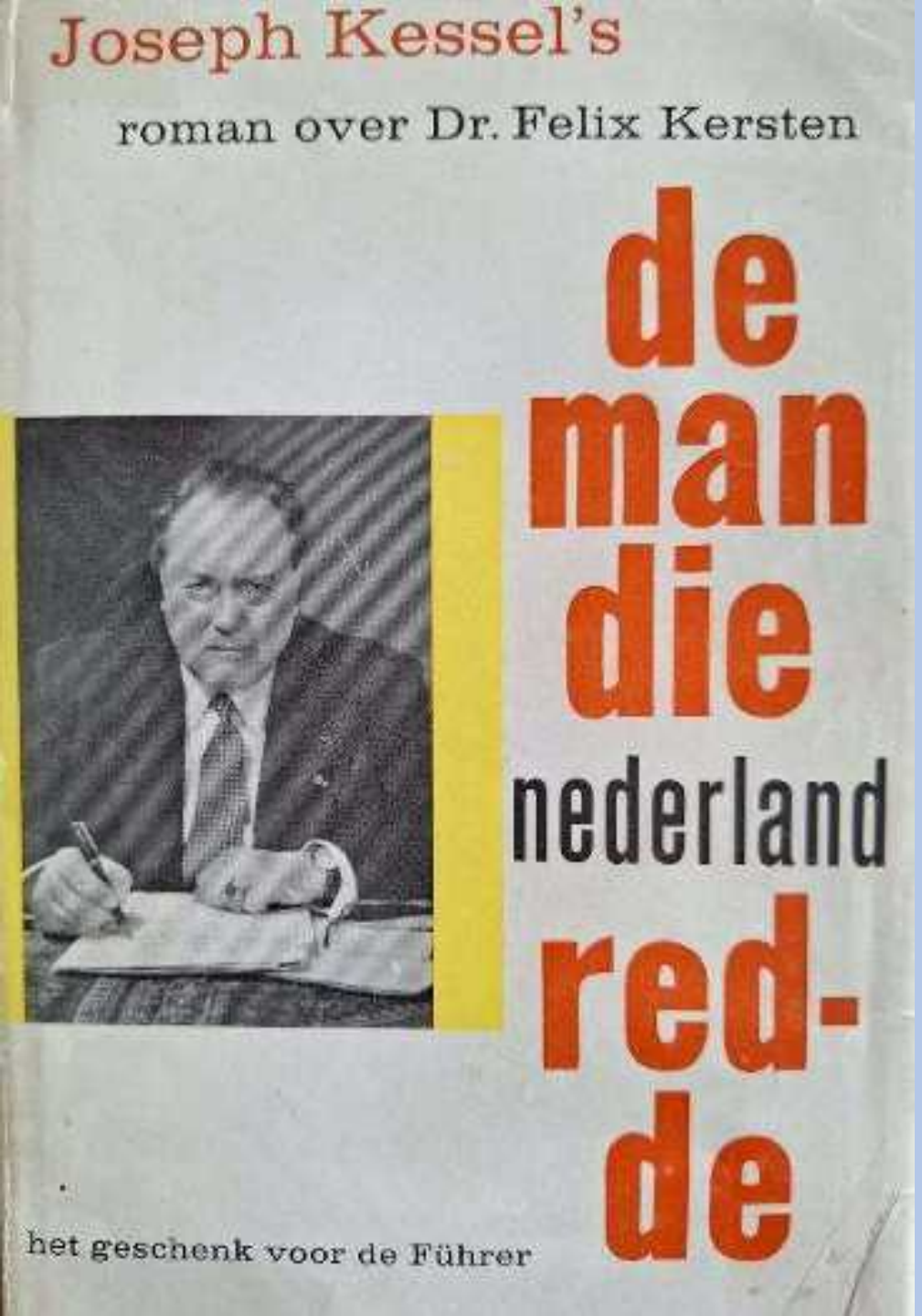
De J. Baart de la Faille (1867–1952), een vooraanstaande Nederlandse arts en **latere hoogleraar sociale en gerechtelijke geneeskunde**.

Prof. dr. Samuel Mendes da Costa (1862 – 1943). Hij was de **eerste hoogleraar dermatologie en venereologie** in Nederland. (Amsterdam)

Prof. Hector Treub (1856–1920) was destijds een internationaal gerenommeerde hoogleraar verloskunde en gynaecologie aan UvA. In tegenstelling tot **J. Baart de la Faille** was Treub geen fysiotherapeut of mechanotherapeut

Prof. dr. Cornelis Winkler (1855–1941) was een van de absolute grondleggers van de Nederlandse neurologie en psychiatrie.

Prof. Hendrik Zwaardemaker Czn. (1857–1930) Hij was van 1897 tot 1927 gewoon hoogleraar in de Experimentele Fysiologie aan de Universiteit Utrecht.

FINSE MASSAGE

De Finse masseur en fysiotherapeut **Felix Kersten** was een van de meest fascinerende figuren uit de massagegeschiedenis. Zijn unieke behandelmethode, die hij zelf **"zenuwtherapie" of "manuele therapie"** noemde, week af van de standaard massagetechnieken uit zijn tijd

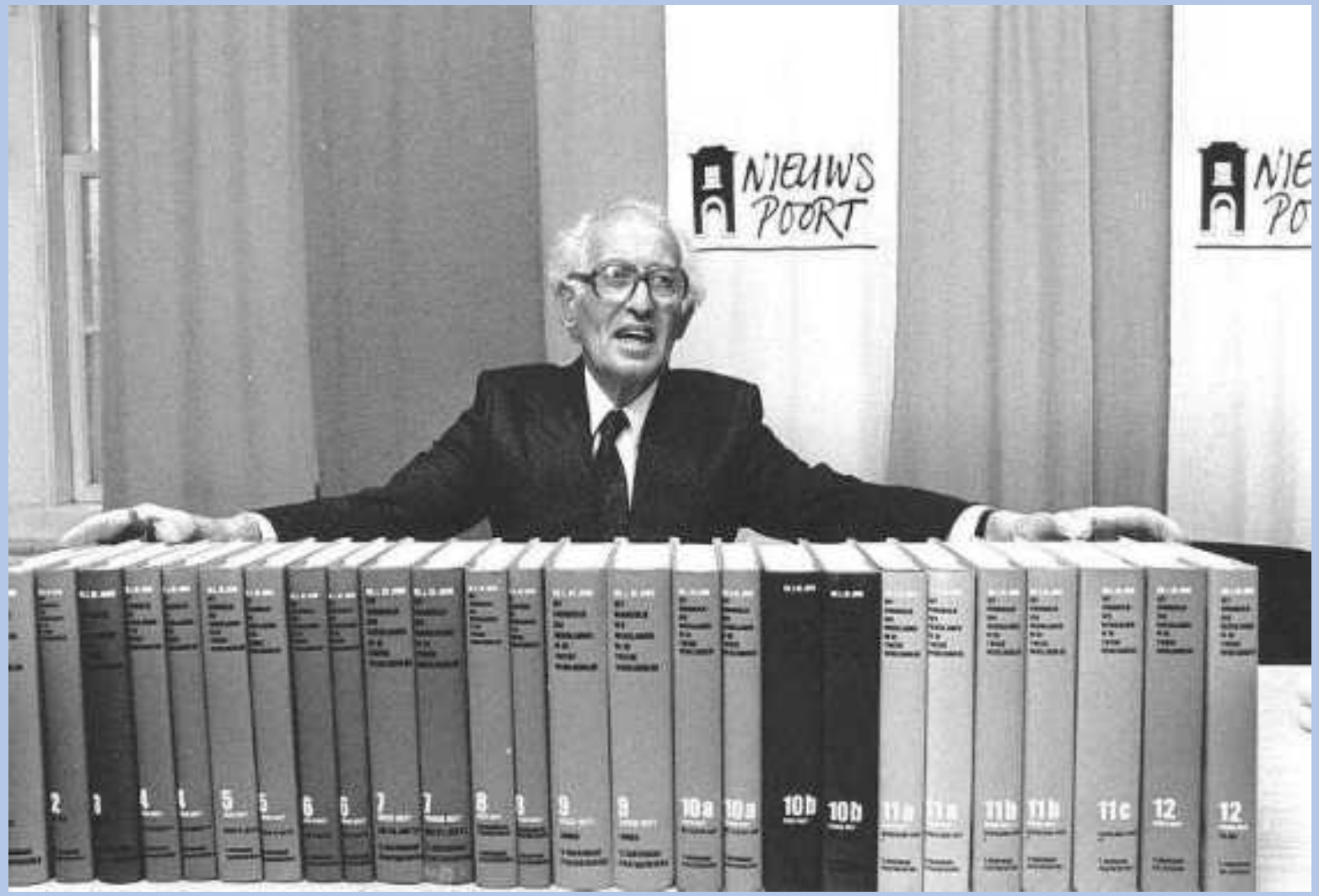
1. Neuro-massage en het rekken van zenuwen *(Nerve Stretching)*
2. Diepe reflexzone- en orgaandruk
3. De psychosomatische benadering
4. "De wonderbaarlijke handen"

Met deze unieke methode wist **Felix Kersten** de onbehandelbare, psychosomatische maagkrampen van SS-leider Heinrich Himmler direct te verlichten. Kersten gebruikte deze medische afhankelijkheid vervolgens om tienduizenden levens te redden uit de concentratiekampen.

Op 23 april 1945, een week voor de bevrijding van het kamp, werden 786 vrouwen uit het vrouwenconcentratiekamp Ravensbrück bevrijd. Onder hen 200 vrouwen uit Nederland. Deze gebeurtenis was geen georganiseerde verzetsdaad, maar een reddingsactie onder leiding van de Zweedse **graaf Folke Bernadotte**, waarmee in de slotfase van de Tweede Wereldoorlog vele levens zijn gered**.**

Loe de Jong beschrijft Felix Kersten uitgebreid in deel 10b (het laatste jaar, tweede helft) van zijn omvangrijke geschiedwerk *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog*. Kersten komt hierin met name vanaf pagina 1149 aan bod.

Daarnaast heeft Louis de Jong in **1972** een specifieke, kritische studie over hem gepubliceerd met de titel *"Heeft Felix Kersten het Nederlandse volk gered?"*. Deze studie verscheen oorspronkelijk in deel 1 van *Studies over Nederland in oorlogstijd* (een uitgave van het toenmalige RvO)